

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA ŚWINOUJŚCIE

z dnia r.

**w sprawie przyjęcia Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy
w rodzinie w Gminie Miasto Świnoujście na lata 2017-2021**

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, poz. 1579 i poz. 1948 oraz z 2017 r. poz. 730) Rada Miasta Świnoujście uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Świnoujście na lata 2017-2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Prezydentowi Miasta Świnoujście.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta

Dariusz Śliwiński

Załącznik
do Uchwały
Rady Miasta Świnoujście
z dnia

PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE MIASTO ŚWINOUJŚCIE
NA LATA 2017 -2021

WSTĘP.....	4
Rozdział I. PRZEMOC – DEFINICJA, MECHANIZMY.....	5
Rozdział II. WYBRANE ZASOBY MIASTA ŚWINOUJŚCIE	7
Rozdział III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ.....	8
Rozdział IV. ANALIZA SWOT/TOWS.....	18
Rozdział V. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU.....	20
Rozdział VI. FINANSOWANIE I MONITORING.....	24

Wstęp

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki społecznej jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, w tym przemocy domowej. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz.1390 z późn. zm.) nakłada na gminy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie poprzez: prowadzenie poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, w szczególności przez działania edukacyjne, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika również z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn.zm.).

Skuteczne przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy wielu służb i instytucji na różnych płaszczyznach. Wdrożenie Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Miasto Świnoujście na lata 2017- 2021, zwanego dalej Programem, daje gwarancje zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie.

Program opracowany był we współpracy ze świnoujskimi przedstawicielami kluczowych instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej w tym z członkami Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie i adresowany jest do mieszkańców miasta Świnoujście.

Założenia Programu są spójne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz z lokalnymi potrzebami zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Użyte w Programie skróty:

- Program - Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- NK – procedura Niebieskie Karty,
- KMP – Komenda Miejska Policji,
- MOPR - Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- SOWOPR – Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- KRPA - Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- CZP – Centrum Zdrowia Psychicznego Szpital Miejski im. J. Garduły Sp. z o.o.,
- OIK - Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- NGO (non governmental organisation) - organizacje pozarządowe,
- Miasto Świnoujście – należy przez to rozumieć Gminę Miasto Świnoujście.

Rozdział I Przemoc – definicja, mechanizmy.

(opracowane na podstawie fragm. książki „Przemoc w rodzinie” K. Michalska, D. Jaszcak-Kuźmińska, Wydawnictwo PARPAMedia 2007).

Przemoc w rodzinie – jednorazowe lub powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w rozumieniu art. 115 §11 kk. oraz innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

Kryteria przemocy – kiedy jest przemoc?

1. Intencjonalność – działania sprawcy nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia ofiary i zadawania jej bólu. Sprawca przemocy dąży do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonany, że tylko on wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym wyłącznie on ma prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować.
2. Dysproporcja siły – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, ofiara przemocy staje się coraz bardziej bezradna, sprawca – coraz bardziej silny i bezkarny.
3. Naruszanie godności i praw – sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.).
4. Powodowanie cierpienia i szkód – ofiary przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

Rodzaje przemocy.

1. Przemoc gorąca to gwałtowny wybuch tłumionych uczuć złości, frustracji, wściekłości, powodujący agresywne zachowania. Często przyczyny tych trudnych uczuć sprawcy tkwią zupełnie gdzie indziej, np. powodują je konflikty w pracy. Sprawca nie mogąc sobie z nimi poradzić, odreagowuje je na członkach rodziny, wie, że może sobie na takie zachowanie pozwolić.
2. Przemoc chłodna, w przeciwieństwie do poprzedniej nie przejawia się występowaniem tak gwałtownych emocji i agresywnych zachowań. Wydaje się, że sprawca jest spokojniejszy bądź bardziej się kontroluje. Przemoc chłodna przyjmuje nieraz postać bardzo rygorystycznego stylu wychowania czy też autorytarnego traktowania dorosłych członków rodziny. Sprawca jest przekonany o słuszności swoich czynów, zawsze znajdzie dla nich usprawiedliwienie: „gdybym ich nie bił, to nie wyrosłyby na porządných ludzi”, „to dla jej dobra, bo inaczej całkowicie się zmarnuje”, „jakbym jej nie doprowadził do porządku, to by w ogóle o dom nie dbała” itp.

Czynniki ryzyka.

1. Normy społeczne i kulturowe.
Przemoc w rodzinie jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych (...). Ponadto silne przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do sfery prywatności z jednej strony wywołuje poczucie bezkarności sprawcy i bezradności ofiary, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w „cudze sprawy rodzinne”. W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy, ofiary rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei sprawcy nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych. Badania pokazują, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.
2. Dziedziczenie wzorca przemocy.
Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich, przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów.

Jednak uczeniu się i naśladowaniu podlega jedynie pewien rodzaj agresywnej relacji, a nie konkretne zachowanie, np. bicie w określony sposób lub określonym narzędziem.

3. Uzależnienie i nadużywanie alkoholu.

Badania dowodzą, że większość sprawców przestępstw popełnionych przy użyciu przemocy, jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Także wielu sprawców przemocy domowej krzywdząc swoich najbliższych, znajduje się pod wpływem alkoholu. Osłabia on kontrolę własnych zachowań, zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburza ocenę sytuacji i może powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Około 60% pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań wskazuje na to, że nie ma związku przyczynowo-skutkowego między przemocą a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

4. Środowisko społeczne.

Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy w rodzinie. (W badaniach przeprowadzonych przez CBOS w 2005 r. Polacy wskazują brak pieniędzy jako główną przyczynę konfliktów w domu). Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

Mechanizmy przemocy.

1. Syndrom wyuczonej bezradności – to bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. (...) Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Ofiara nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że sprawca nie powinien tak postępować, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania.
2. Zjawisko prania mózgu – mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby ofiara przemocy w rodzinie funkcjonowała zgodnie z życzeniem sprawcy. Konsekwencjami „prania mózgu” są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się sprawcy. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody.
3. Zespół stresu pourazowego PTSD (post traumatic stress disorder) - zaburzenia lękowe PTSD występują u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź, huragan). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natrączywe wspomnienia, koszmary senne.
4. Proces wiktylizacji - każdy „wchodząc” w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Specjaliści nazywają to mianem burzenia utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie zaczyna szukać pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem ofiary nazywamy wtórnym zranieniem.
5. Syndrom sztokholmski - mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Otóż niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości, czy nawet odwetu (co w tej sytuacji byłoby bardziej zrozumiałe). Jedną z ofiar tak związała się z terrorystą, iż

zawarła z nim związek małżeński. W tej sytuacji można mówić o „patologicznej wdzięczności” za to, co zamachowiec mógł zrobić, a w rezultacie tego nie uczynił. Mógł zabić, a tego nie zrobił. Był panem ich życia i śmierci i darował im to życie, więc tylko dzięki niemu żyją. Podobny mechanizm obronny pojawia się u ofiar przemocy domowej. Są one wdzięczne sprawcom za drobne przywileje, które jeszcze mają, za „miodowe miesiące”, za chwile spokoju i namiastkę uczucia, a czasem nawet za to, że żyją.

6. Mechanizm „psychologicznej pułapki” - ofiara nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w który tak dużo zainwestowała czasu, zapału, energii. Budzi zdziwienie fakt, że trwa ona w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągłe żyje nadzieją, że będzie lepiej, dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej zrezygnować.

Fazy przemocy.

W cyklu przemocy występują trzy niezależne fazy, zmienne pod względem swej intensywności i czasu trwania:

- 1) faza narastania napięcia (inaczej tworzenia i budowania napięcia) to pierwsza faza cyklu,
- 2) faza gwałtownej przemocy (inaczej wybuchu, incydentów bicia) to druga faza; agresja w tej fazie może być zagrażająca dla zdrowia i życia ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma żadnego związku z zachowaniem „ofiary” (sygnały jej bólu i cierpienia nie wyciszają agresji),
- 3) faza „miodowego miesiąca” (inaczej uspokojenia i miłości) to trzecia faza w czasie, której sprawca między innymi często obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub po prostu zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca; faza ta jest przemijająca i rozpoczyna się znowu faza narastania napięcia.

Faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie niesie ze sobą ta faza jest związane z tym, że przemoc w następnym cyklu zazwyczaj jest gwałtowniejsza i za każdym razem narasta. Jeśli już raz doszło do użycia przemocy, będzie się ona powtarzać dopóki nie będzie przerwana, najczęściej przez interwencję z zewnątrz.

Rozdział II Wybrane zasoby miasta Świnoujście.

1. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, posiedzenia odbywają się w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie przy ul. Dąbrowskiego 4.
2. Sąd Rejonowy, ul. Paderewskiego 6.
3. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej ul. Paderewskiego 6.
4. Komenda Miejska Policji ul. Krzywoustego 2a.
5. Prokuratura Rejonowa ul. Słowackiego 8.
6. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, ul. Dąbrowskiego 4.
 - Ośrodek Interwencji Kryzysowej (w strukturach MOPR).
 - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie (w strukturach MOPR).
7. Wielofunkcyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza, ul. Piastowska 55.
8. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ul. Piastowska 54.
9. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Wojska Polskiego 1/5.
10. Centrum Pomocy i Wsparcia w Zakresie Uzależnień, ul. Hołdu Pruskiego 13/2.
11. Placówki wsparcia dziennego.
12. Placówki oświatowe.
13. Szpital Miejski im. J. Garduły w Świnoujściu Sp. z o.o. - Centrum Zdrowia Psychicznego ul. Jana z Kolna 12. W ramach Centrum prowadzone są:
 - Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu,
 - Poradnia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych,
 - Poradnia zdrowia psychicznego,
 - Oddział dzienny psychiatryczno –rehabilitacyjny dla dorosłych,
 - Oddział dzienny opieki psychiatrycznej,
 - Oddział dzienny terapii uzależnienia od alkoholu,
 - Oddział dzienny zaburzeń nerwicowych,

- Zespół leczenia środowiskowego.

Rozdział III Diagnoza zjawiska przemocy domowej.

Na potrzeby niniejszego programu informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie opracowano na podstawie:

- 1) danych statystycznych zjawiska przemocy w rodzinie zebranych na podstawie analizy procedur Niebieskie Karty za lata 2011-2015 przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie,
- 2) badania przeprowadzonego na zlecenie gminy przez Uniwersytet Szczeciński pn.: „Przemoc domowa i przemoc w przestrzeni publicznej Świnoujścia w codziennych doświadczeniach i obserwacji uczniów szkół ponadpodstawowych”,
- 3) corocznych raportów z realizacji Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Świnoujściu.

Ww. wymienione dokumenty zaprezentowane zostały w odrębnych opracowaniach, w niniejszym materiale przedstawiono jedynie wybrane dane i wnioski pokazujące skalę oraz charakter zjawiska przemocy domowej w Świnoujściu.

Z danych statystycznych zebranych na podstawie analizy procedury Niebieskie Karty realizowanej w latach 2011 – 2015 na terenie miasta Świnoujście przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wynika, iż w wymienionym okresie założonych zostało łącznie 314 procedur Niebieskie Karty (NK). Do analizy zjawiska przemocy posłużono się danymi zgromadzonymi w oparciu o postępowania wszczynające działania w ramach NK, które odnotowano w 272 przypadkach. Jedno z postępowań z uwagi na adres zamieszkania uczestników procedury zostało przekazane do innego Zespołu Interdyscyplinarnego i tym samym nie uwzględniano go w dalszej analizie. Zatem dokumenty zgromadzone przez grupy robocze w ramach prac w 271 środowiskach stanowiły informacje źródłowe do niniejszego opracowania.

Tabela nr 1 Liczba założonych procedur.

L.P.	Liczba założonych procedur NK	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Razem
1.	Procedury dokumentujące pierwszorazowe użycie przemocy.	21	56	61	75	59	272
2.	Procedury dokumentujących ponowne użycie przemocy w tej samej rodzinie.	0	3	8	19	12	42

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Analizując powyższe dane statystyczne, można zauważyć do roku 2014 systematyczny wzrost zakładanych procedur Niebieskie Karty natomiast w roku 2015 następuje zahamowanie trendu wzrostowego i niewielki spadek. Tendencja ta utrzymuje się w roku 2016, w którym założono 60 kart. W trakcie realizacji procedury NK, która często trwa około dwóch lat, monitorowana jest bieżąca sytuacja rodziny zarówno przez pracowników socjalnych jak i dzielnicowych. W monitorowanych rodzinach w 42 przypadkach doszło do ponownego użycia przemocy i ponownego założenia procedury NK.

W omawianym okresie w 106 sprawach zakończono prowadzenie procedury, w tym: w 86 z powodu ustania przemocy i zrealizowania planu pomocy, a w 20 sprawach z powodu bezzasadności prowadzenia działań.

Do realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawodawca powołał organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego. Na terenie miasta Świnoujście działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie podejmuje się w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi 17 osób. Są to przedstawiciele: Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Komendy Miejskiej Policji, Kuratorskiej Służby Sądowej, Prokuratury Rejonowej, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówek oświatowych i ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych. Grupy robocze powoływane są przez Zespół Interdyscyplinarny spośród przedstawicieli ww. podmiotów w celu bezpośredniej pracy z rodziną. Tabela nr 2 obrazuje liczbę zakładanych procedur NK przez poszczególne instytucje.

Tabela nr 2 Instytucje wszczynające procedurę NK na przestrzeni 2011-2015 r.

L.P.	Instytucja wszczynająca procedurę NK	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Łączna liczba wszczętych procedur NK
1.	Komenda Miejska Policji	9	29	39	58	45	180
2.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	10	13	10	12	7	52
3.	Placówki oświatowe	2	11	2	3	5	23
4.	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-	-	10	2	1	13
5.	Placówki ochrony zdrowia	-	3	-	-	1	4
6.	Razem	21	56	61	75	59	272

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Spośród wszystkich podmiotów uprawnionych do wszczęcia procedur Niebieskie Karty, dominują procedury wszczęte przez policję (66%) - przeważnie na skutek interwencji, następnie przez pracowników MOPR (19%) - w wyniku rozmowy z pracownikiem socjalnym, bądź wywiadu środowiskowego. Stosunkowo niski odsetek procedur wszczętych zostało na skutek działań pedagoga (8 %) oraz członków KRPA (6%). Najmniej procedur wszczęli przedstawiciele ochrony zdrowia (1%).

Tabela nr 3 Rodzaje przemocy występujące w procedurze „Niebieskie Karty” w latach 2011 – 2015 zgłaszane przez mieszkańców miasta Świnoujście.

L.P.	Rodzaj zgłaszanego problemu	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Razem
1.	Przemoc psychiczna	2	6	5	4	4	21
2.	Przemoc ekonomiczna	-	-	-	-	-	-
3.	Przemoc fizyczna	-	1	1	3	2	7
4.	Przemoc seksualna	-	-	-	-	-	-
5.	Zaniedbanie	-	-	-	-	-	-
6.	Przemoc psychiczna i fizyczna występująca łącznie	14	46	49	64	41	214
7.	Przemoc fizyczna, psychiczna i ekonomiczna występująca łącznie	-	1	4	1	5	11
8.	Przemoc fizyczna, psychiczna i seksualna występująca łącznie	4	2	2	2	3	13
9.	Przemoc psychiczna i seksualna występująca łącznie	1	-	-	-	-	1
10.	Przemoc psychiczna i ekonomiczna	-	-	-	1	-	1
11.	Przemoc fizyczna, psychiczna i zaniedbanie	-	-	-	-	3	3
12.	Łączna liczba wszczętych procedur NK	21	56	61	75	58	271

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Przemoc jest zjawiskiem trudnym do skategoryzowania. Często zdarza się, że poszczególne rodzaje przemocy wzajemnie się przenikają i występują w połączonej formie. W analizowanych przypadkach najczęściej występuje łącznie przemoc psychiczna i fizyczna co stanowi około 79% wszystkich analizowanych przypadków.

Tabela nr 4. Problemy występujące w rodzinach objętych procedurą Niebieskie Karty.

L.P.	Rodzaje problemów	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Razem
1.	Alkohol	9	29	39	39	34	150
2.	Narkotyki	-	1	1	3	-	5
3.	Problemy ze zdrowiem psychicznym	2	2	4	4	2	14
4.	Alkohol i narkotyki występujące jednocześnie	5	4	7	5	4	25
5.	Alkohol oraz występowanie problemów ze zdrowiem psychicznym	-	2	-	2	2	6
6.	Narkotyki i występowanie problemów ze zdrowiem psychicznym	-	-	1	1	3	5
7.	Alkohol, narkotyki oraz problemy ze zdrowiem psychicznym	2	1	3	1	2	9
8.	Ogólna liczba wszczętych procedur NK	271					

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Pogłębiona analiza materiałów źródłowych (Niebieskich Kart) wykazała, iż problem nadużywania lub uzależnienia od alkoholu jest dominującym spośród zidentyfikowanych grup problemowych współwystępujących ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Na 271 sporządzonych Niebieskich Kart aż w 150 przypadkach wskazanym problemem był alkohol (56 %), łączenie alkoholu i narkotyków jednocześnie wykazane zostało w 25 przypadkach (co stanowi 9%). Dlatego też, ważną grupą docelową są osoby i środowiska, w których od lat występuje wysoka konsumpcja alkoholu powiązana z aktami przemocy w rodzinie. Działania instytucji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinach, w których występuje problem alkoholowy są ukierunkowane m.in. na motywowanie do dobrowolnego podjęcia leczenia lub za pośrednictwem KRPA nałożenie wobec osoby stosującej przemoc sądowego obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu oraz udzielanie osobom doświadczającym przemocy specjalistycznej pomocy prawnej, psychologicznej, terapeutycznej.

Tabela nr 5 Rodzaje relacji rodzinnych występujących w procedurze Niebieskie Karty w latach 2011 – 2015 na terenie miasta Świnoujścia.

L.P.	Rodzaje relacji rodzinnych	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Razem
1.	Małżeństwo	3	21	21	25	19	89
2.	Rozwód w trakcie prowadzenia procedury NK	2	5	3	2	1	13
3.	Konkubinat	6	16	22	26	17	87
4.	Bliski stopień pokrewieństwa	10	14	15	22	21	82

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Prezentowane wyniki wskazują, że zjawisko przemocy występuje niemalże w równym stopniu zarówno w nieformalnych związkach partnerskich jak i w związkach małżeńskich. W przypadku 4,7% małżeństw występowanie przemocy w rodzinie doprowadziło do rozpadu związku i orzeczenia rozvodu. Przemocy doświadczają również osoby będące w bliskich relacjach rodzinnych z innymi domownikami. Podejrzanie występowania przemocy w takich środowiskach aż w 30% spośród wszystkich objętych analizą było przyczyną wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.

Tabela nr 6 Uczestnicy procedury Niebieskie Karty- osoby doznające przemocy.

L.P.	Osoby doznające przemocy	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Razem
1.	Kobiety doświadczające przemocy, w tym:	16	49	58	63	48	234
1a.	powyżej 60 r. ż.	3	4	7	11	5	30
1b.	z niepełnosprawnością	-	1	1	-	-	2
2.	Mężczyźni doświadczający przemocy, w tym:	5	4	7	9	4	29
2a.	powyżej 60 r. ż.	1	-	-	3	1	5
2b.	z niepełnosprawnością	-	-	-	-	-	-
3.	Dzieci doświadczające przemocy, w tym:	10	29	24	16	18	97
3a.	z niepełnosprawnością	1	1	1	-	-	3
4.	Dzieci świadkowie, w tym:	9	22	39	41	28	139
4a.	z niepełnosprawnością	1	-	-	-	1	2

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Tabela nr 7 Uczestnicy procedury Niebieskie Karty - osoby stosujące przemoc.

L.P.	Osoby stosujące przemoc	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Razem
1.	Kobiety stosujące przemoc, w tym:	5	6	2	8	8	29
1a.	powyżej 60r. ż.	-	-	-	-	-	-
1b.	z niepełnosprawnością	1	-	-	-	-	1
2.	Mężczyźni stosujący przemoc, w tym:	19	53	58	68	50	248
2a.	powyżej 60 r. ż.	-	4	7	5	2	18
2b.	z niepełnosprawnością	-	-	2	-	-	2

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Na podstawie przedstawionych danych można jednoznacznie stwierdzić, że sprawcami przemocy domowej są w większości mężczyźni, a ich działania przemocowe skierowane są głównie w stronę żon i partnerek życiowych. Osoby małoletnie stanowią ponad 47% spośród wszystkich osób doświadczających przemocy, z czego 19% dzieci to bezpośrednio doznające przemocy natomiast pozostałe 28% to dzieci świadkowie zachowań przemocowych występujących w rodzinie. Należy pamiętać, że dzieci które doświadczają przemocy, są wystawione na ryzyko uczenia się, że przemoc jest sposobem dochodzenia do celu albo ochrony siebie przed zagrożeniem i w późniejszym okresie mogą w ten sposób rozwiązywać swoje problemy życiowe.

Biorąc pod uwagę powyższe wyniki, ważne jest kierowanie najszerszego zakresu działań interwencyjno-wspierających do kobiet z jednoczesnym uwzględnieniem oddziaływań w stosunku do dzieci. Ponadto w odniesieniu do dzieci dotkniętych przemocą w rodzinie niezbędne jest dążenie do zwiększenia nastawienia na ujawnianie zjawiska przemocy wobec dzieci oraz przygotowanie dla nich specjalistycznej pomocy.

Tabela nr 8 Środki karne zastosowane wobec osób stosujących przemoc domową w latach 2011 – 2015.

L.P.	Środki karne zastosowane wobec osób stosujących przemoc domową	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Razem
1.	Skazanie	8	6	12	16	7	49
2.	Dozór kuratora	4	5	14	13	10	46
3.	Dozór policyjny	1	3	3	3	2	12
4.	Zakaz zbliżania się	-	1	3	7	2	13
5.	Zakaz kontaktowania się	1	2	-	-	2	5
6.	Eksmisja z miejsca zamieszkania	1	1	5	1	2	10

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

Na podstawie ww. danych można stwierdzić, że sąd równie często stosuje środek karny w postaci dozoru kuratora, jak i orzeka o poddaniu karze osoby stosujące przemoc. W większości przypadków sąd stosuje kary do 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres nawet kilku lat. Wówczas skazany najczęściej jest oddawany pod dozór kuratora sądowego, który monitoruje jego zachowanie w okresie zawieszenia kary.

Przemoc w rodzinie najczęściej jest określana jako znęcanie się nad rodziną. Zgodnie z art. 207 § 1 k.k. kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności(...) Sąd Najwyższy wielokrotnie precyzował w swoich orzeczeniach sposób rozumienia pojęcia „znęcania się”. Istota przestępstwa określonego w art. 207 § 1 k.k. polega na jakościowo innym zachowaniu się sprawcy względem pokrzywdzonego, odmiennym od przypadków znieważania, naruszenia nietykalności cielesnej itp.

Zachowanie się sprawcy przemocy w rodzinie może zostać zakwalifikowane jako znęcanie się, jeżeli:

- istnieje przewaga po stronie sprawcy nad ofiarą: fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, społeczna itp.;
- jest umyślne i dokonane z zamiarem bezpośrednim, nie jest bowiem możliwe wzajemne znęcanie się małżonków;
- ofiara nie może się przeciwstawić, bądź może to uczynić w niewielkim stopniu;
- znęcanie się jest niezależne od tego, czy pokrzywdzony, nad którym sprawca znęca się, sprzeciwia się mu i próbuje się bronić, czy też nie, a stosowane środki obronne nie odbierają działaniu sprawcy cech przestępstwa;
- zachowanie się sprawcy jest systematyczne, zwarte czasowo i miejscowo, a przede wszystkim dotkliwe i poniżające w eskalacji ponad miarę i cel przewidziany w pojedynczych czynnościach naruszających różne dobra chronione prawem, np. nietykalność ciała, godność osobistą, mienie;
- zachowanie z reguły jest wieloczynnościowe.

Jednakże zachowanie się osoby stosującej przemoc w rodzinie może nie wyczerpywać znamion przestępstwa z art. 207 § 1 k.k., ale może wyczerpywać jednostkowo znamiona przestępstw określonych w innych artykułach kodeksu karnego, np. ciężki uszczerbek na zdrowiu, naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia, groźbę karalną, zmuszenie, przestępstwo zgwałcenia, obcowanie płciowe z małoletnim, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od płacenia alimentów, naruszenie nietykalności. Poniższa tabela przedstawia statystykę w tym zakresie.

Tabela nr 9

L.P.	Rodzaj postępowania	Wszczęte				Umorzone				Zakończone aktem oskarżenia			
		Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
1.	Znęcanie się nad rodziną (art. 207 kk.)	28	26	46	42	16	12	22	14	9	13	24	16
2.	Ciężki uszczerbek na zdrowiu (art. 156 kk)	1	-	1	2	-	-	-	-	1	-	1	2
3.	Średni i lekki uszczerbek na zdrowiu (art. 157 k.k.)	29	39	9	53	8	8	11	14	8	20	17	23
4.	Groźba karalna (art. 190 k.k.)	39	58	74	54	13	19	16	19	15	19	26	2
5.	Zmuszanie do określonego zachowania. Utrudnianie korzystania z	4	5	1	1	1	3	1	1	2	2	-	-

	lokalu mieszkalnego (art. 191 k.k.)												
6.	Przestępstwo zgwałcenia i wymuszenie czynności seksualnej (art. 197 k.k.)	2	2	2	2	-	1	2	1	2	1	-	1
7.	Seksualne wykorzystanie małoletniego (art. 200 k.k.)	2	1	2	4	-	1	2	1	2	-	-	-
8.	Rozpijanie małoletniego (art. 208 k.k.)	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
9.	Uchylanie się od płacenia alimentów (art. 209 k.k.)	42	37	26	27	11	14	10	20	23	32	16	7
10.	Naruszenie nietykłości cielesnej (art. 217 k.k.)	-	-	4	-	-	-	1	-	-	-	3	-

Źródło: Komenda Miejska Policji.

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż najwięcej aktów oskarżenia związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie zostało sporządzonych za przestępstwa dotyczące uchylania się od płacenia alimentów oraz znęcania się nad rodziną. Dość często akty oskarżenia dotyczyły średniego i lekkiego uszczerbku na zdrowiu, a także gróźb karalnych. Pojedyncze postępowania zakończone sporządzeniem aktu oskarżenia dotyczyły ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Działania na rzecz osób doznających przemocy w rodzinie to nie tylko interwencja ale również opieka psychologiczna, prawna, a także pomoc w postaci tymczasowego schronienia. Na terenie Świnoujścia osoby dotknięte przemocą domową mogą skorzystać z oferty Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Ośrodek ten oprócz prowadzenia hostelu świadczy również poradnictwo: psychologiczne, prawne, pedagogiczne oraz organizuje grupy wsparcia.

Tabela nr 10 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy całodobowej Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

L.P.	ROK	Pomoc całodobowa SOWOPR	
		Liczba Osób	Liczba rodzin
1.	2012	14	7
2.	2013	18	10
3.	2014	20	9
4.	2015	25	11
5.	2016	16	8

Źródło: Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Do roku 2015 widać systematyczny wzrost liczby osób korzystających z całodobowej pomocy SOWOPR. W roku 2012 skorzystało 14 osób z 7 rodzin, w roku 2013 - 18 osób z 10 rodzin, w roku 2014 - 20 osób z 9 rodzin (z czego: 8 rodzin po opuszczeniu Ośrodka rozpoczęło nowe życie bez uczestnictwa osoby stosującej

przemoc, 1 rodzina powróciła do środowiska, w którym doznawała wcześniej przemocy), w roku 2015 - 25 osób z 11 rodzin (z czego 5 rodzin po opuszczeniu Ośrodka nie wróciło do poprzedniego środowiska i rozpoczęło nowe życie, 1 rodzina wyjechała ze Świnoujścia, 5 rodzin wróciło do środowiska, w którym wcześniej doznawało przemocy), w roku 2016 skorzystało 16 osób z 8 rodzin (z czego 1 rodzina wyprowadziła się i nie ma z nią kontaktu, 4 rodziny po opuszczeniu Ośrodka nie wróciły do poprzedniego środowiska i rozpoczęły nowe życie, 3 rodziny powróciły do środowiska, w którym doznawały wcześniej przemocy). Sytuacja rodzin, które wróciły do środowisk zagrożonych jest monitorowana poprzez pracę asystentów, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy policji.

Jednocześnie ze specjalistycznego poradnictwa oferowanego przez SOWOPR w okresie 2012 – 2016 skorzystały 443 osoby, którym udzielono około 5.171 porad (średnio na jedną osobę przypada około 12 porad). Powyższe wskazuje jak złożona jest problematyka przemocy i jak wielu obszarów życia dotyka.

Klienci SOWOPR zostali objęci kompleksową pomocą: psychologiczną, prawną, socjalną, a w roku 2016 również pedagogiczną.

Tabela nr 11 Liczba osób korzystających z poradnictwa.

Lp.	Rok	Poradnictwo psychologiczne terapeutyczne		Poradnictwo prawne		Poradnictwo pedagogiczne*		Poradnictwo socjalne		Ogółem	
		Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad	Liczba osób	Liczba porad
1	2012	77	378	40	122	0	0	105	720	105	1.220
2	2013	65	429	52	134	0	0	87	698	87	1.261
3	2014	46	253	43	130	0	0	97	606	97	989
4	2015	48	375	36	110	0	0	73	389	66	874
5	2016	39	361	54	133	25	85	63	248	88	827
Razem										443	5.171

Źródło: Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

*oferta uruchomiona w roku 2016

Tabela nr 12 Liczba osób doznających przemocy uczestniczących w grupach wsparcia.

L.P.	Rok	Grupa wsparcia	
		Liczba osób	Liczba spotkań
1.	2012	14	24
2.	2013	10	26
3.	2014	15	24
4.	2015	17	23
5.	2016	19	24

Źródło: Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Systematycznie rośnie liczba osób, które uczestniczą w grupach wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie. W roku 2013 w grupie wsparcia brało udział 10 uczestników, w roku 2014 - 15 uczestników, w roku 2015 – 17 uczestników, w roku 2016 – 19 uczestników. W roku 2015 w świetlicy środowiskowej przy ul. Hołdu Pruskiego 11 utworzono grupę wsparcia dla dzieci (5 osób), które mieszkały w SOWOPR. Uczestnictwo w grupie wsparcia daje w szczególności wiedzę: o specyfice zjawiska przemocy domowej, o sposobach radzenia sobie w sytuacjach trudnych, o możliwościach uzyskania pomocy ze strony instytucji, o przysługujących prawach, o możliwych strategiach obrony przed sprawcą przemocy, o sposobach zapewnienia bezpieczeństwa w rodzinie doświadczającej przemocy domowej.

Pomoc rodzinie, w której jest przemoc obliuguje również do prowadzenia działań wobec sprawców. Ta część wsparcia dla rodziny przemocowej jest najtrudniejsza do zrealizowania, bowiem przyznanie się do stosowania przemocy wobec najbliższych osób jest bardzo trudne. Miasto co roku oferuje możliwość

uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Warunkiem koniecznym uczestnictwa w programie jest uznanie faktu stosowania przemocy w rodzinie i chęć zmiany.

Tabela nr 13 Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

L.P.	Rok	Liczba osób rozpoczynających program	Liczba osób, które ukończyły program
1.	2012	12	7
2.	2013	16	9
3.	2014	11	8
4.	2015	9	6
5.	2016	0	0

Zródło: Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Liczba osób, które ukończyły program w latach 2012 -2015 utrzymywała się na podobnym, niewysokim poziomie 6-9 osób. W roku 2014 po raz pierwszy w programie korekcyjno-edukacyjnym uczestniczyły kobiety – 3 osoby. W roku 2016 program nie został uruchomiony ponieważ nie udało się zebrać grupy uczestników. Powyższe może być spowodowane: brakiem zgody na zmianę swojego życia przez osoby stosujące przemoc, poczuciem bezkarności, brakiem uznania faktu stosowania przemocy, niechęcią do uczestnictwa w długotrwałych grupowych formach pracy (program zakłada min. 60 godzin zajęć), a także stosunkowo rzadkim nakładaniem obowiązku uczestnictwa w tego typu programach przez sąd czy prokuraturę.

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Świnoujściu od wielu lat prowadzi się działania mające na celu podnoszenie społecznej świadomości w zakresie reagowania na przemoc i zapobieganiu dalszemu krzywdzeniu osób dotkniętych przemocą w postaci systematycznie realizowanej Kampanii Białej Wstążki. (Kampania Biała Wstążka to największa na świecie kampania mająca na celu zatrzymanie przemocy wobec kobiet. Jest ona prowadzona w ponad 55 krajach. Kampania została stworzona przez mężczyzn i jest przede wszystkim do nich skierowana. Ma na celu rozpoczęcie dyskusji na temat przemocy wobec kobiet oraz wspieranie działań na rzecz jej przeciwdziałania.) W Świnoujściu rokrocznie do udziału w kampanii włącza się coraz więcej podmiotów, staje się ona bardziej rozpoznawalna i popularna, w jej ramach prowadzone są m.in. warsztaty z młodzieżą, zajęcia z osadzonymi w areszcie śledczym, dystrybucja materiałów profilaktycznych.

Podsumowanie wyników badania przeprowadzonego na zlecenie gminy przez Uniwersytet Szczeciński pn.: „Przemoc domowa i przemoc w przestrzeni publicznej Świnoujścia w codziennych doświadczeniach i obserwacji uczniów szkół ponadpodstawowych”.

W listopadzie 2015 roku Uniwersytet Szczeciński przeprowadził badanie socjologiczne pn.: „Przemoc domowa i przemoc w przestrzeni publicznej Świnoujścia w codziennych doświadczeniach i obserwacji uczniów szkół ponadpodstawowych”, na reprezentatywnej próbie 1.027 uczniów. Badanie zorientowane zostało na rozpoznanie skali występowania poszczególnych form przemocy domowej w trzech wymiarach życia społecznego respondentów:

- w ich własnym, osobistym doświadczeniu (kiedy sami doświadczyli krzywdy ze strony bliskich);
- w ich obserwacji i doświadczeniu pośrednim, kiedy ktoś z członków ich rodzin doznawał/doznał krzywdy ze strony swoich bliskich;
- w ich obserwacji i wiedzy na temat krzywd doznawanych przez kogoś z grona znajomych, ze strony członków ich rodzin.

Drugim zagadnieniem, na którego rozpoznanie pozwoliło przeprowadzone badanie była identyfikacja skali występowania przemocy w przestrzeni publicznej Świnoujścia, w dwóch wymiarach:

- w osobistym doświadczeniu respondentów (kiedy sami, przebywając w przestrzeni publicznej Świnoujścia, doświadczyli krzywdy ze strony innych osób);
- w obserwacji i doświadczeniu pośrednim respondentów, kiedy ktoś inny doznawał/doznał krzywdy, w przestrzeni publicznej Świnoujścia, ze strony innych osób).

Podsumowując wyniki badań, stwierdzić należy, iż:

1) w zakresie osobistego doświadczenia przez uczniów szkół ponadpodstawowych **przemocy psychicznej** we własnym środowisku domowym, stosunkowo najczęstszą jej formą jest krzywdząca krytyka, do której

doświadczania ze strony najbliższych przyznało się 43,5% uczestników badania (w tym 10,1% doświadczyło tego wcześniej niż pół roku przed badaniem). Zwrócić należy uwagę na fakt, iż dla 3,6% respondentów krzywdząca krytyka ze strony najbliższych – w przeciągu sześciu miesięcy poprzedzających badanie – stanowiła doświadczenie niemal codzienne. Dodatkowo, nieco częściej niż co dziesiąty respondent (10,7%) przyznał, że choć w ostatnim półroczu nic takiego nie miało miejsca, to wcześniej doznawał krzywdzącej krytyki ze strony domowników. Kolejną formą przemocy psychicznej doświadczanej przez uczestników badania są wyzwiska i wulgarne określenia, których doświadczenie zadeklarowało 34,7% uczestników badania. Natomiast 38,3% respondentów przyznało, iż czuło się w środowisku domowym nadmiernie i/lub niesłusznie obwinianych. Przypadki poniżania, uporczywego naigrywania się lub ośmieszania uczestniczących w badaniu uczniów szkół ponadpodstawowych Świnoujścia przez członków ich rodzin były występować najrzadziej – 26,1%. Sprawcami tego typu zachowań są najczęściej matki i/lub ojcowie uczestników badania.

Rzadziej, niż to miało miejsce w odniesieniu do siebie, respondenci badania informowali o znanych im przypadkach przemocy, doświadczanej przez innych – niż oni sami – domowników. Najczęściej były wskazywane przypadki krzywdzącego krytykowania, poinformowało o ich występowaniu w rodzinach, w ciągu ostatnich sześciu miesięcy (w różnym natężeniu) 18,1% respondentów. Najrzadziej wskazywano w kwestionariuszu na przypadki poniżania, ośmieszania i/lub wyśmiewania – 8,3%. Sprawcami zachowań o charakterze przemocy psychicznej wobec współdomowników uczniów świnoujskich szkół są najczęściej ich matki i/lub ojcowie.

W wymiarze wiedzy o aktach noszących znamiona przemocy psychicznej występujących w rodzinach swoich znajomych, respondenci wypowiadali się najrzadziej. Maksymalnie 24% respondentów przyznało, że zna takie.

2) w zakresie osobistego doświadczania przez uczniów szkół ponadpodstawowych **przemocy fizycznej** we własnym środowisku domowym, stosunkowo najczęstszą jej formą są uderzenia, albo kilku uderzeń dłonią (np. po tyłku albo po głowie) i/lub szarpanie i/lub policzkowanie i/lub kopniaki, itp., których doświadczyło łącznie – w przeciągu sześciu miesięcy poprzedzających badanie – 12,8% respondentów. 4,6% uczestników badania przyznało, iż w minionym półroczu doświadczyło bicia jakimś narzędziem, niepozostawiającego wyraźnych, trwałych śladów na ciele oraz dotkliwego, bolesnego pobicia pięścią, pasem, kijem, kablem lub innym narzędziem, natomiast 4,1% respondentów zadeklarowało, iż domownicy stosowali wobec nich silne kopnięcia, pozostawiające wyraźne sińce lub rany. Dla nieznacznej liczby uczestników badania (od 1,1 do 2,1%) wymienione formy przemocy fizycznej stanowiły doświadczenie niemal codzienne. Najczęściej wskazywanymi sprawcami aktów przemocy fizycznej wobec uczniów szkół ponadpodstawowych Świnoujścia są ich matki i/lub ojcowie.

8,3% respondentów zadeklarowało wiedzę o przypadkach uderzenia, albo kilku uderzeń dłonią (np. po tyłku albo po głowie) i/lub szarpania i/lub policzkowania i/lub kopniaka, itp. doświadczanych przez innych członków swoich rodzin. 4,0% uczestników badania twierdzi, iż przemoc domowa wobec członków ich rodzin przyjmowała, w okresie sześciu miesięcy poprzedzających badanie, formę bicia jakimś narzędziem, niepozostawiającego wyraźnych, trwałych śladów na ciele, natomiast 3,1% referuje, iż członkowie ich rodzin doświadczali w środowisku domowym dotkliwego, bolesnego pobicia pięścią, pasem, kijem, kablem lub innym narzędziem, albo silnego kopnięcia, pozostawiającego wyraźne sińce lub rany. Najczęściej wskazywanymi sprawcami tych aktów przemocy są matki i/lub ojcowie.

Uderzenie, albo kilka uderzeń dłonią (np. po tyłku albo po głowie) i/lub szarpanie i/lub policzkowanie i/lub kopniak, itp., jako formę domowej przemocy fizycznej wobec osób z kręgu znajomych, zadeklarowało 10,8% uczestników badania. O przypadkach bicia jakimś narzędziem, niepozostawiającego wyraźnych, trwałych śladów na ciele, zdarzających się w rodzinach swoich znajomych poinformowało 4,2% respondentów, natomiast 4,3% posiada wiedzę o przypadkach dotkliwego, bolesnego pobicia pięścią, pasem, kijem, kablem lub innym narzędziem, albo silnych kopnięć, pozostawiających wyraźne sińce lub rany.

3) w zakresie **zaniedbań** doświadczanych przez uczniów świnoujskich szkół ponadpodstawowych, najczęściej wskazywane było lekceważenie złego samopoczucia/stanu zdrowia lub zaniedbanie opieki w chorobie – 12,8% uczestników badania. Nieuzasadnionego pozbawienia (ograniczenie) jedzenia, picia, snu doświadczyło – w minionym półroczu, 4,1% respondentów. 3,8% uczestników badania poinformowało, iż członkowie rodziny nie zapewnili im koniecznej pomocy medycznej.

Przypadki lekceważenia przez kogoś z domowników złego samopoczucia/stanu zdrowia lub zaniedbania opieki w chorobie, w wyniku czego cierpiał (lub cierpieli) ktoś konkretny z rodziny respondentów, uzyskały 4,7% wskazań. Niezapewnienie koniecznej pomocy medycznej, członkom swoich rodzin zauważyło 2,6% uczniów szkół ponadpodstawowych Świnoujścia. Przypadki zaniedbania polegające na nieuzasadnionym pozbawieniu (ograniczeniu) jedzenia, picia, snu, lekceważeniu złego samopoczucia/stanu zdrowia w swojej rodzinie

referowało 2,3% respondentów.

6,1% respondentów zadeklarowało wiedzę o przypadkach lekceważenia złego samopoczucia/stanu zdrowia lub zaniedbania opieki w chorobie, które miały miejsce w rodzinach ich znajomych. Niezapewnienie koniecznej pomocy medycznej zauważyło 2,9% respondentów, a 3,3% poinformowało o przypadkach nieuzasadnionego pozbawienia (ograniczenia) jedzenia, picia, snu.

4) w zakresie **przemocy ekonomicznej**: 15,3% uczniów szkół ponadpodstawowych Świnoujścia skarży się na nadmierne, uporczywe kontrolowanie wydatków. Odmowa zapłacenia/łożenia na możliwe do zaspokojenia potrzeby zdarza się 9,6% respondentów badania, natomiast wyraźnie mniej, bo 4,1% uczestników badania doświadczało odbierania pieniędzy/zmuszania do oddawania pieniędzy. Jako sprawców wskazywano najczęściej własne matki, a zaraz po nich ojców.

W odniesieniu do innych członków swoich rodzin, uczniowie najczęściej zauważają nadmierne, uporczywe kontrolowanie wydatków (9,4% wskazań). 5,3% respondentów potwierdziło, iż członkowie ich rodzin padają ofiarami odmowy zapłacenia/łożenia na możliwe do zaspokojenia potrzeby. Odbieranie pieniędzy/zmuszanie do oddawania pieniędzy zdarzyło się w rodzinach 2,9% uczestników badania.

W rodzinach swoich znajomych, 8,4% uczniów szkół ponadpodstawowych Świnoujścia zauważyło nadmierne, uporczywe kontrolowanie wydatków, natomiast 6,6% dostrzegło problemy związane z odmowami zapłacenia/łożenia na możliwe do zaspokojenia potrzeby.

5) **przemoc seksualna** należy do najbardziej dotkliwych oraz wstydlivych. Zachowania o takim charakterze, których ofiarami padali uczniowie świnoujskich szkół ponadpodstawowych referowane były przez niespełna 6% uczestników badania. 5,6% doświadczyło – w okresie ostatnich sześciu miesięcy – nieprzyjemnych, niesmacznych uwag seksualnych. 3,3% respondentów wskazało, iż zdarzało im się – w opisywanym okresie – doświadczyć, ze strony domowników, "obmacywania", dotykania miejsc na ciele, których oni nie powinni tak dotykać. Najrzadziej wskazywano (1,5% respondentów) na seksualne wykorzystanie – niewłaściwe, nieakceptowane zachowania seksualne. Zwrócić należy uwagę na fakt, iż istnieje kategoria osób twierdzących, że stają się ofiarami takich zachowań kilka razy w tygodniu lub częściej, nie przekracza ona jednak 1,5% udziału w próbie.

2,7% uczestników badania zauważa nieprzyjemne, niesmaczne uwagi seksualne kierowane do innych – niż oni sami – domowników. Przypadki niewłaściwego dotykania miejsc na ciele domowników przez inne osoby z rodziny zauważa 1,9% respondentów, natomiast 1,0% zna – pojawiające się w okresie ostatnich sześciu miesięcy w swych domach – przypadki seksualnego wykorzystania i niewłaściwego, nieakceptowanego zachowania seksualnego.

Respondenci deklarują również wiedzę o przypadkach przemocy seksualnej mających miejsce w rodzinach ich znajomych. Najczęściej wskazywano (4,7%) na nieprzyjemne, niesmaczne uwagi seksualne. 3,4% respondentów wie o przypadkach "obmacywania", dotykania miejsc na ciele, których nie powinno się tak dotykać, natomiast 2,3% wskazało na pojawiające się – w okresie sześciu miesięcy poprzedzających badanie – w rodzinach swoich znajomych przypadki seksualnego wykorzystania i niewłaściwego, nieakceptowanego zachowania seksualnego.

Ze zgromadzonego materiału wyłania się obraz przemocy domowej, która występuje w domach rodzinnych uczniów szkół ponadpodstawowych Świnoujścia, jako zjawiska zdominowanego przez zachowania o charakterze przemocy psychicznej, których – z różną częstotliwością oraz natężeniem – w przeciągu ostatniego półrocza doświadczył co trzeci z nich. Na zachowania o znamionach przemocy ekonomicznej wskazuje się nieznacznie ponad 15% ankietowanych. Aktów przemocy fizycznej oraz zaniedbań ze strony najbliższych doświadcza niespełna 13% uczniów świnoujskich szkół ponadpodstawowych, natomiast nadużycia o charakterze seksualnym spotykają mniej niż 6% respondentów. Ponadto daje się zauważyć, iż uczennice świnoujskich szkół ponadpodstawowych deklarują doznawanie przemocy psychicznej oraz przemocy seksualnej o większym natężeniu (większa siła aktów przemocy oraz większa częstotliwość aktów przemocy), niż ma to miejsce w przypadku uczniów płci męskiej.

Informacje uzyskane od uczestniczących w badaniu uczniów o sytuacji innych domowników, oraz o sytuacji w rodzinach ich znajomych potwierdzają strukturę rozkładu rodzajów przemocy w rodzinach.

Z przeprowadzonego badania wypływa również wniosek, iż uczniowie doświadczający – w relatywnie największym natężeniu – przemocy psychicznej oraz zaniedbań ze strony członków własnych rodzin, częściej niż inni odczuwają poczucie zagrożenia w przestrzeni publicznej miasta. Konstatacja ta, w sposób klarowny pokazuje, iż przemoc oraz związane z jej przeżywaniem reakcje poznawcze i emocjonalne, mają charakter syndromatyczny. Oznacza to, że obie wymienione formy przemocy stwarzają w codziennym doświadczeniu

młodych ludzi szczególnie dojmującą sytuację swoistego „życia w złym świecie”, w którym dom rodzinny nie jest schronieniem przed złymi emocjami i zachowaniami, a bliscy źródłem wsparcia, opieki i pomocy. W tej sytuacji nie dziwi doświadczanie obaw w miejscach publicznych, w otoczeniu obcych ludzi.

Podsumowując, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie stanowi ogromne wzywanie dla służb i instytucji zainteresowanych losem osób zagrożonych przemocą lub jej doświadczających oraz zaspokojeniem potrzeb i praw tych osób. Duże znaczenie w przypadku zagrożenia przemocą mają wszelkie działania profilaktyczne, które zaszczerpione odpowiednio wcześnie dają szansę na uniknięcie kryzysu w rodzinie. Oprócz działań profilaktycznych ważne jest także szybkie rozpoznanie zjawiska przemocy i przywrócenie osobom jej doświadczającym bezpiecznego funkcjonowania. Dlatego konieczne jest włączenie się w realizację programu wszystkich służb i podmiotów pracujących na rzecz rodziny oraz kompleksowe wsparcie osób doświadczających przemocy i reintegracja osób stosujących przemoc. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku i nakładów finansowych, a także zmiany świadomości społecznej.

Rozdział IV. Analiza SWOT/TOWS.

Na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiciele podmiotów pracujących na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w oparciu o posiadaną wiedzę oraz po zapoznaniu się z ww. dokumentami źródłowymi wykonali analizę strategiczną SWOT/TOWS.

Technika analityczna SWOT polegała na posegregowaniu posiadanych informacji nt. systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

- S (*Strengths*) – mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę,
- W (*Weaknesses*) – słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę,
- O (*Opportunities*) – szanse: wszystko to co stwarza szansę korzystnej zmiany,
- T (*Threats*) – zagrożenia: wszystko to co stwarza niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

W wyniku przeprowadzonej analizy SWOT określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, funkcjonującego w mieście systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które przedstawia tabela nr 14.

Tabela nr 14

Mocne strony	Słabe strony
- Zasoby instytucjonalne (SOWOPR, CZP, OIK, MOPR, pogotowie rodzinne, punkt pomocy dla osób stosujących przemoc, „niebieski pokój” funkcjonujący w prokuraturze rejonowej) zapewniające kompleksową pomoc dla osób doświadczających przemocy i stosujących przemoc, wsparcie dla osób w każdym wieku. - Dobry dostęp do darmowej pomocy psychologicznej. - Wysokie kwalifikacje osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Dobra współpraca pomiędzy instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Funkcjonowanie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	- Trudności w realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego. - Niepełne wykorzystywanie przez pracowników posiadanych kwalifikacji (w tym także brak podejmowania działań oraz nieprawidłowa realizacja procedury Niebieskie Karty). - Niewykorzystywanie możliwości aplikowania o środki zewnętrzne. - Zaangażowanie wysoko wykwalifikowanych osób w SOWOPR do pracy w godzinach nocnych. - Niechęć do udziału w spotkaniach, których celem jest analiza dokumentów, wypracowanie wniosków, opracowanie strategii w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie ze względu na brak wiary w skuteczność ustaleń zawartych w dokumentach.
Szanse	Zagrożenia
- Rozwijający się rynek pracy, umożliwiający usamodzielnienie się od osoby stosującej przemoc. - Ogólnopolskie kampanie i akcje informacyjne ukierunkowane na zmianę postaw społecznych. - Możliwość pozyskiwania zewnętrznych środków finansowych na realizację programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. - Przyjęcie przez Polskę dokumentów	- Nie w pełni wykorzystywanie instrumentów prawnych w sprawach w rodzinnych (zobowiązanie przekazania zabezpieczenia finansowego dla rodziny, nienakładanie obowiązku uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym). - Niewykorzystywanie przez Sąd Rodzinny możliwości jakie daje współpraca z innymi instytucjami w zakresie problemów opiekuńczo-

strategicznych i aktów prawnych, które umożliwiają wprowadzenie nowych instrumentów prawnych, wspierających przeciwdziałanie przemocy.	wychowawczych. 3. Zazwyczaj to osoba doznająca przemocy opuszcza mieszkanie, a nie osoba stosująca przemoc. 4. Niska świadomość społeczna tego, że pewne zachowania są formą przemocy (agresja werbalna, brak zainteresowania potrzebami dziecka) niska świadomość skutków tych zachowań. 5. Braki kadrowe Policji.
--	---

Następnie przeprowadzono analizę SWOT/TOWS, poprzez udzielenie odpowiedzi na kluczowe pytania: (w analizie SWOT wychodzi się od oceny wewnętrznych sił i słabości, dla których szuka się sposobu najlepszego wykorzystania biorąc pod uwagę otoczenie, w analizie TOWS zaczyna się od rozpatrzenia szans i zagrożeń w otoczeniu, które następnie konfrontuje się z własnymi predyspozycjami do wykorzystania tych szans i niwelowania zagrożeń).

W analizie SWOT:

1. Czy zidentyfikowane mocne strony pozwolą wykorzystać nadarzające się szanse?
2. Czy zidentyfikowane mocne strony pozwolą przezwyciężyć zagrożenia?
3. Czy zidentyfikowane słabe strony nie pozwolą na wykorzystanie nadarzających się szans?
4. Czy zidentyfikowane słabe strony wzmocnią siłę oddziaływań zagrożeń?

W analizie TOWS:

1. Czy szanse spotęgują mocne strony?
2. Czy zagrożenia osłabiają mocne strony?
3. Czy szanse pozwolą przezwyciężyć słabe strony?
4. Czy zagrożenia spotęgują słabe strony?

Zsumowane wyniki przedstawione zostały w tabeli nr 15.

Tabela Nr 15

Kombinacja	Wyniki analizy SWOT		Wyniki analizy TOWS		Zestawienie zbiorcze SWOT/TOWS	
	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów	Suma interakcji	Suma iloczynów
Mocne strony/Szanse	26	6,21	24	5,48	50	11,69
Mocne strony/Zagrożenia	14	2,56	2	0,32	16	2,88
Słabe strony/Szanse	18	4,13	4	1,05	22	5,18
Słabe strony/Zagrożenia	10	1,99	20	4,41	30	6,4

Na podstawie wyników analizy SWOT i TOWS opracowano macierz strategii.

Tabela nr 16 Macierz strategii.

Macierz strategii		1	2
1	Mocne strony	Szanse	Zagrożenia
		Strategia agresywna Liczba interakcji - 50 Ważona liczba interakcji – 11,69	Strategia konserwatywna Liczba interakcji - 16 Ważona liczba interakcji – 2,88
2	Słabe strony	Strategia konkurencyjna Liczba interakcji - 22 Ważona liczba interakcji – 5,18	Strategia defensywna Liczba interakcji - 30 Ważona liczba interakcji – 6,4

Wynik koncentracji liczby interakcji i ważonej liczby interakcji w polu 1.1 wskazuje, że w świnoujskim systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przeważają mocne strony, zaś w otoczeniu szanse. Dlatego na potrzeby niniejszego Programu zasadna jest realizacja **strategii agresywnej (maxi-maxi)**, w której należy skoncentrować się na atutach, pozwalających wykorzystać nadarzające się okazje.

Ww. analiza posłużyła do określenia poszczególnych celów i zadań do realizacji w ramach Programu.

Rozdział V. Cele i działania.

Celem głównym Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2017 – 2021 jest doskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel główny realizowany będzie w oparciu o trzy podstawowe kierunki działań:

1. Działania uprzedzające: obejmujące diagnozę skali zjawiska przemocy domowej, działalność informacyjną i edukacyjną adresowaną do ogółu społeczeństwa, podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w obszarze przemocy w rodzinie.
2. Działania interwencyjne: nakierowane na ochronę ofiar przemocy w rodzinie i podejmowane wobec osób stosujących przemoc.
3. Działania wspierające: psychologiczne, terapeutyczne, pedagogiczne, prawne adresowane do osób poszkodowanych w wyniku doświadczania przemocy w rodzinie.

Doskonalenie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wymaga ścisłej współpracy wszystkich podmiotów działających w tym obszarze i odbywać się będzie przez realizację niżej wymienionych celów szczegółowych.

Cele szczegółowe:

1. Wzrost świadomości społecznej mieszkańców miasta Świnoujście w zakresie przemocy domowej.
2. Zintensyfikowanie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Utrzymanie i rozwijanie oferty na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie.
4. Określanie aktualnych potrzeb w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie i podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w tym obszarze.

1.Cel szczegółowy: wzrost świadomości społecznej mieszkańców miasta Świnoujście w zakresie przemocy domowej.		
Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
1.1 Organizowanie/udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	– liczba kampanii, – liczba artykułów w prasie lokalnej na temat przemocy w rodzinie – szacunkowa liczba odbiorców	Urząd Miasta Świnoujście, MOPR, media lokalne, NGO, KMP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
1.2 Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m.in. pomocy: medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, rodzinnej.	– liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych	Urząd Miasta Świnoujście, MOPR, media lokalne, NGO, KMP, ZI, KRPA, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia
1.3 Organizowanie konferencji, seminariów, szkoleń, debat poświęconych problemowi przemocy w rodzinie.	– liczba zorganizowanych konferencji, seminariów szkoleń, debat – liczba uczestników konferencji/seminariów/debat – liczba podmiotów uczestniczących w konferencjach/seminariach	MOPR, Urząd Miasta Świnoujście, NGO, KMP, placówki oświatowe
1.4 Realizacja programów/warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców/opiekunów dzieci w wieku niemowlęcym, przedszkolnym i szkolnym. (np.: Szkoła dla rodziców, Bez klapsa, edukacja przedmałżeńska).	– liczba przeprowadzonych programów/warsztatów – liczba uczestników programów/warsztatów – liczba uczestników, którzy ukończyli program i podnieśli swoje umiejętności wychowawcze	Urząd Miasta Świnoujście, MOPR, NGO, placówki oświatowe

1.5 Realizacja programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży dot. m.in.: praw dzieci, asertywności, umiejętności prospołecznych.	– liczba przeprowadzonych programów, – liczba uczestników programów – liczba placówek, w których zrealizowano programy profilaktyczne	placówki oświatowe, Urząd Miasta Świnoujście, NGO, placówki wsparcia dziennego, Policja, MOPR
1.6 Współpraca z mediami oraz promowanie zadań realizowanych w ramach programu.	– liczba zrealizowanych programów medialnych/artykułów promujących przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Urząd Miasta Świnoujście, MOPR, media lokalne, NGO, KMP, ZI

2.Cel szczegółowy: zintensyfikowanie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
2.1 Zwiększanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie, będących osobami uzależnionymi w programach terapii uzależnień.	– liczba osób stosujących przemoc, które w trakcie realizacji procedury NK zobowiązały się do dobrowolnego poddania się leczeniu odwykowemu (na podstawie formularza NK D) – liczba osób stosujących przemoc, wobec których złożono wnioski o uruchomienie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego – liczba osób stosujących przemoc uczestniczących w programach terapii uzależnień, – liczba osób stosujących przemoc, którzy ukończyli pełny cykl terapii uzależnień	ZI/grupy robocze
2.2 Izolowanie osób stosujących przemoc od osób jej doświadczających poprzez wykorzystanie obowiązujących rozwiązań prawnych np.: zakazu kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, nakazu opuszczenia mieszkania, nakazu tymczasowego aresztowania.	– liczba osób, wobec których orzeczono zakaz kontaktowania się z pokrzywdzonym i zbliżania się do niego – liczba osób, wobec których orzeczono nakaz tymczasowego aresztowania – liczba osób, wobec których orzeczono nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym – Liczba osób, wobec których orzeczono dozór policji	Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa
2.3 Zwiększenie motywacji i uczestnictwa sprawców przemocy w programach korekcyjno-edukacyjnych/terapeutycznych.	– liczba zidentyfikowanych osób stosujących przemoc w rodzinie, które uznały fakt stosowania przemocy – liczba osób stosujących przemoc w rodzinie zmotywowanych do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych/terapeutycznych – liczba osób skierowanych do uczestnictwa w programie przez sąd i prokuraturę – liczba osób stosujących przemoc w rodzinie, którzy uczestniczyli w pełnym cyklu programu korekcyjno-edukacyjnego/terapeutycznego	ZI/grupy robocze, MOPR, KMP,CZP, Prokuratura Rejonowa

2.4 Badanie skuteczności programów adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat po ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego/terapeutycznego.	– liczba osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań polegających na stosowaniu przemocy w rodzinie	SOWOPR, KMP, grupy robocze
--	--	----------------------------

3. Cel szczegółowy: utrzymanie i rozwijanie oferty na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie.

Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
3.1 Funkcjonowanie i poprawa pracy Zespołu Interdyscyplinarnego/grup roboczych.	– liczba posiedzeń ZI, – liczba założonych procedur Niebieska Karta, liczba powołanych grup roboczych z podziałem na instytucje inicjujące procedurę, – liczba założonych Kart C i D, – liczba zakończonych procedur NK z powodu ustania przemocy i realizacji planu pomocy – liczba zakończonych procedur z powodu braku występowania przemocy – liczba procedur NK dokumentujących ponowne użycie przemocy w rodzinie – średni czas podjęcia działań przez grupy robocze od momentu powołania	ZI, grupy robocze
3.2 Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie schronienia w całodobowym ośrodku.	– liczba osób/rodzin dotkniętych przemocą, które skorzystały z całodobowej pomocy – liczba osób/rodzin których sytuacja życiowa uległa poprawie po opuszczeniu ośrodka, – średni czas przebywania osoby/rodziny w całodobowym ośrodku	SOWOPR
3.3 Tworzenie i rozwijanie grup wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie.	– liczba grup wsparcia dla dorosłych ofiar przemocy w rodzinie – liczba uczestników – liczba osób, które na skutek uczestnictwa w grupach wsparcia deklarują nabycie umiejętności radzenia sobie z pojawiającym się zagrożeniem przemocą w rodzinie	Urząd Miasta Świnoujście, SOWOPR, NGO
3.4 Utrzymanie i rozwijanie oferty dla dzieci doznających przemocy/dzieci świadków przemocy w formie np.: grup wsparcia, programów socjoterapeutycznych, indywidualnych programów terapeutycznych, programów profilaktyki wskazującej i selektywnej.	– liczba uczestników – liczba programów – liczba grup wsparcia – liczba osób korzystających z indywidualnych programów terapeutycznych, – liczba uczestników, których funkcjonowanie uległo poprawie	Urząd Miasta, SOWOPR, NGO, placówki wsparcia dziennego
3.5 Utrzymanie i rozpropagowanie	– liczba rozmów i interwencji	SOWOPR, Urząd

telefonu zaufania dla osób uwiękanych w przemoc domową.	– czas dostępności telefonu	Miasta Świnoujście, NGO
3.6 Utrzymanie bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego.	– liczba udzielonych porad, – liczba osób, które skorzystały z poradnictwa, – liczba osób, które skorzystały z porady: pedagogicznej, terapeutycznej, prawnej psychologicznej, socjalnej,	MOPR, Urząd Miasta Świnoujście, NGO

4.Cel szczegółowy: określanie aktualnych potrzeb w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie i podnoszenie kwalifikacji osób pracujących w tym obszarze.		
Działania	Wskaźniki	Realizatorzy
4.1. Diagnozowanie zjawiska przemocy poprzez m.in. regularną analizę procedur Niebieskie Karty, corocznych raportów z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie zlecenie badań zjawiska przemocy w rodzinie (populacja generalna, młodzież szkolna).	– liczba sporządzonych raportów, diagnoz, analiz	Urząd Miasta Świnoujście, MOPR, NGO, ZI
4.2 Podjęcie działań mających na celu wyodrębnienie grupy koordynatorów specjalizujących się w realizacji procedury NK.	– utworzenie działu – wybór pracowników	ZI, MOPR
4.3. Ewidencjonowanie istniejącej infrastruktury, podmiotów, organizacji działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	– coroczne aktualizowanie bazy danych i umieszczanie jej na stronie internetowej Urzędu Miasta, ilość wejść na stronę	Urząd Miasta Świnoujście, MOPR
4.4 Zapewnienie możliwości udziału w różnych formach doskonalenia zawodowego (wewnętrznego i zewnętrznego), których celem jest podnoszenie kwalifikacji oraz doskonalenie umiejętności osób pracujących w obszarze przemocy w rodzinie.	– liczba przeprowadzonych szkoleń, seminariów – liczba uczestników – liczba osób, które podniosły swoje kompetencje w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (na podstawie ankiet ewaluacyjnych)	Urząd Miasta Świnoujście, NGO, MOPR, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe
4.5 Udzielanie wsparcia dla osób pracujących w obszarze przemocy w rodzinie m.in. poprzez organizację superwizji grupowych lub indywidualnych (superwizja to regularne spotkania ze specjalistą posiadającym certyfikat superwizora w celu konsultowania pracy z klientem i innych kwestii związanych z wykonywaniem obowiązków).	– liczba i rodzaj instytucji, podmiotów, organizacji działających w ramach programu oferujących superwizję, coaching swoim pracownikom, – liczba przeprowadzonych superwizji (wewnętrznych i zewnętrznych), coachingu, grup wsparcia – liczba uczestników korzystających z wymienionych form pomocy	MOPR, Urząd Miasta Świnoujście, NGO

Rozdział VI. Finansowanie i monitoring programu.

Zakłada się, że Program finansowany będzie z budżetu Miasta Świnoujście (realizatorzy Programu wykonują swoje zadania w ramach własnych budżetów), a także z budżetu państwa. Ponadto przewidywane jest ubieganie się o środki unijne zarówno przez samorząd jak i innych partnerów publicznych i niepublicznych. W dalszych fazach realizacji Programu istnieje także potencjalna możliwość pozyskiwania koalicjantów sektora prywatnego, którzy wspierać będą określone elementy Programu.

Za monitoring Programu odpowiedzialny będzie Przewodniczący ZI, który co roku do dnia 30 kwietnia przedłoży raport z realizacji Programu za rok ubiegły, do wiadomości Rady Miasta Świnoujście.

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 2 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy i powiatu należy opracowanie i realizacja programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Mając na uwadze powyższe, należy podjąć stosowną uchwałę.